

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande
Minister
Christian Wikström

Föredragande
Miljöingenjör
Mia Westman

Justerat
Omedelbart

Nr 52

Utlåtande om Statsrådets skrivelse till riksdagen om initiativet för att säkerställa EU:s tillgång till en säker, diversifierad, ekonomiskt överkomlig och hållbar försörjning av kritiska råvaror och om ändring av förordningarna (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (akten om råvaror av avgörande betydelse).

ÅLR 2023/4170

116 S4

Beslut

Riksdagens ekonomiutskott bereder landskapsregeringen möjlighet att lämna ett skriftligt sakkunnigttrande över Statsrådets skrivelse till riksdagen om initiativet för att säkerställa EU:s tillgång till en säker, diversifierad, ekonomiskt överkomlig och hållbar försörjning av kritiska råvaror: (1) meddelande från kommissionen om en säker och hållbar försörjning av råvaror av avgörande betydelse till stöd för den gröna och den digitala omställningen (2) kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att säkerställa en trygg och hållbar försörjning av råvaror av avgörande betydelse och om ändring av förordningarna (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 och (EU) 2019/1020 (akten om råvaror av avgörande betydelse).

Med anledning av den synnerligen korta svarstiden hinner landskapsregeringen inte göra en tillfredsställande analys av ärendet och inte heller inhämta detaljkunskap från alla de sakområden som berörs.

Landskapsregeringen konstaterar emellertid att behörighetsfördelningen mellan Åland och riket är delad enligt det som följer av 18 och 27 §§ i självstyrelselag för Åland (FFS 1144/1991). Byggnads- och planväsendet, natur- och miljövård, rätt att leta efter, inmuta och utnyttja mineralfyndigheter samt näringsverksamhet med vissa begränsningar hör till landskapets lagstiftningsbehörighet medan mineralfyndigheter och gruvdrift med de undantag som stadgas hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Enligt artikel 8 i kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att säkerställa en trygg och hållbar försörjning av råvaror av avgörande betydelse ska medlemsstaterna utpeka "en nationell behörig myndighet". Av 59 b § 3 mom. i självstyrelselagen följer att riket ska utse denna myndighet. Detta förutsätter att när denna myndighet fattar ett beslut som annars skulle höra till landskapets behörighet ska beslutet fattas i enlighet med landskapsregeringens ståndpunkt samt att samarbetet mellan den utsedda myndigheten och landskapet till alla delar är välfungerande.

Om verksamheter på Åland skulle komma att omfattas av den föreslagna förordningen finns det myndighetsuppgifter i kommissionsförslaget som utgör åländsk behörighet och som kommer att kräva åtgärder och ändrade arbetssätt av åländska myndigheter, såsom behandlingstider, miljökonsekvensbedömning, planeringsprioritering, offentliggörande av information och cirkulär hantering av CRM. Den föreslagna förordningens rapporteringskrav förutsätter ett gott samarbete mellan rikets och landskapets myndigheter. Under de fortsatta förhandlingarna om förordningsförslaget är det viktigt att en ökning av den administrativa bördan stävjas.

Enligt förslaget till förordning ska sanktioner införas i den nationella lagstiftningen och anmälas till kommissionen vilket skulle leda till att landskapet måste vidta lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder. Därför är det viktigt att förordningen medger en tillräcklig tid för nationellt genomförande för att säkerställa såväl lagstiftningsåtgärdernas genomförande som lagstiftningens förutsägbarhet.
